

مدیریت خرید و سفارشات داخلی

« دوره تخصصی تکمیلی آماد و پشتیبانی »

سرشناسه	: عظیمی، محمدرضا
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت خرید و سفارشات داخلی/گردآوری و تنظیم محمدرضا عظیمی؛ ویراستار علمی پرویز جباری؛ ویراستار ادبی رسول حسینی؛ با همکاری معاونت آموزش، نشر و پژوهش؛ تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مشترک، معاونت آموزش و نیروی انسانی، ۱۳۸۶.
مسئله‌های نشر	: [۱۱۰] ص.: نمودار.
مسئله‌های طاهری	: ۱۵۵۰۰ رتال: 978-964-2991-27-3
شابک	: فیما
وضعیت فهرست نویسی	: کاتالوگ: ص. [۱۱۰].
بازداشت	: خرید -- مدیریت.
موضوع	: بازگشت -- مدیریت.
موضوع	: کارخانه‌ها -- مدیریت.
موضوع	: جباری، پرویز، ویراستار.
شناسه افزوده	: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مشترک، معاونت آموزش و نیروی انسانی.
شناسه افزوده	: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی رهبری، معاونت آموزش.
شناسه افزوده	: ۴۵۸/۵ : ۲۵۱۵۵/ع
رده بندی کنگره	: ۶۵۸/۵ :
رده بندی دیویی	: ۱۰۷۵۹۵۹ :
شماره کتابشناسی ملی	

مرکز برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی معاونت آموزش و نیروی انسانی ستاد مشترک سپاه

نام اثر : مدیریت خرید و سفارشات داخلی
گردآوری و تنظیم: محمد رضا عظیمی
ویراستار علمی: پرویز جباری
ویراستار ادبی: سید رسول حسینی
با همکاری: معاونت آموزش نشر و پژوهش
طراح جلد: سیدحسین مهدیخواه
حروف‌نگار و صفحه‌آرا: مریم السادات موسوی
نوبت چاپ: اول (تابستان ۱۳۸۶)
شمارگان: ۲۵۰ نسخه
قیمت: ۱۵۵۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۹۱-۲۷-۳

● کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری و ترجمه برای ناشر محفوظ است (نقل مطالب یا ذکر مأخذ بلامانع است).

تهران: ستاد مشترک سپاه - معاونت آموزش و نیروی انسانی - مرکز برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی تلفن: ۷۷۱۷۲۰۳

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

الْمُؤْمِنُ إِذَا مَاتَ وَتَرَكَ وَرَقَةً وَاحِدَةً عَلَيْهَا عِلْمٌ تَكُونُ تِلْكَ الْوَرَقَةُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ سِتْرًا فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ
هرگاه مومنی از جهان برکذرده و تنها یک برگ کاغذ از خود میراث بگذارد که بر آن دانشی نوشته باشد
همان یک برگ پرده ای میان او و آتش دوزخ خواهد بود.

(امالی شیخ صدوق ج ۳ ص ۴۰)

پیشگفتار

سرمایه اصلی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انسانی متعهد و متخصص آن است. در واقع نیروی انسانی سپاه، مزیت استراتژیک این نهاد عظیم و مقدس به شمار می‌رود. دوران پرافتخار هشت سال دفاع مقدس نیز این امر را بیش از پیش به اثبات رساند که نیروی انسانی متعهد و مجرب، بیش از هر عاملی در تعیین سرنوشت میدان نبرد نقش دارد. از طرفی حفظ و ارتقای توانمندیها و قابلیت‌های نیروی انسانی در هر سازمان، مستلزم ارائه آموزش‌های مستمر و به‌روزرسانی دانش و اطلاعات تخصصی کارکنان آن سازمان است. در فرایند آموزش، برنامه‌ها و کتابهای درسی، یکی از ارکان اساسی است و نقش بسزایی در آموزش و تربیت فراگیران دارد.

(هفت)

به منظور سیاستگذاری، هدایت و ارتقای سطح کیفی برنامه‌های تفصیلی و کتابهای درسی، بنا به دستور سردار فرمانده محترم کل سپاه در سال ۱۳۸۰ «مرکز برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی» ایجاد گردید.

این مرکز اهتمام دارد با همکاری نیروها و سازمانها و بهره‌گیری مناسب از استادان، نویسندگان، مترجمان و کارشناسان متعهد و توانمند و رعایت اصول و فرایند علمی مربوط، کتابهای مورد نیاز دوره‌های آموزشی سپاه را با کیفیتی مناسب، تألیف، ترجمه و منتشر نماید. اما به رغم همه تمهیدات و تلاشهای انجام گرفته، بر این باوریم که آثار منتشر شده خالی از اشکال نمی‌باشد. بی‌گمان ارانه نظرات، پیشنهادها و نقدهای سازنده استادان گرامی، صاحب‌نظران ارجمند و دانشجویان عزیز، پشتوانه و سرمایه اصلی این مرکز بوده و ما را در رفع اشکالها و نواقص این کتاب و آثار آتی یاری خواهد نمود. خواهشمند است با ارانه نظرات خود، بهترین هدیه را به این مرکز اهدا فرمایید.

«مرکز برنامه‌ریزی و تألیف کتابهای درسی»

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه مؤلف
----	------------

فصل اول - سازمان در چارچوب سیستم

۱۴	هدف کلی و هدفهای رفتاری
۱۵	۱- مقدمه
۱۶	۲- تعریف سیستم
۱۶	۳- ویژگیهای سیستم
۱۷	۴- کاربرد سیستم در سازمان
۱۸	۵- شیوه ایجاد هماهنگی بین اجزای سیستم در سازمان
۲۰	۶- نقش واحد تدارکات به عنوان جزئی از یک سیستم
۳۱	۷- آزمون پیشرفت تحصیلی

فصل دوم - سیستم تهیه مواد اولیه

۳۴	هدف کلی و هدفهای رفتاری
۳۵	۱- مقدمه
۳۶	۲- شناخت ظرفیت تولیدی ماشین آلات
۳۷	۳- پیش‌بینی تولید و بررسی بازار فروش
۳۸	۴- تهیه فهرست مواد اولیه
۴۰	۵- روند درون اطلاعاتی در قسمت تدارکات
۴۲	۶- بررسی و کنترل انبارها و موجودی مواد اولیه

- ۷- روش تعیین سفارش اقتصادی ۴۸
- ۸- وضعیت سازمانی قسمت تدارکات ۵۰
- ۹- آزمون پیشرفت تحصیلی ۵۵

فصل سوم - بررسی مسائل مربوط به خریدهای خارجی

- هدف کلی و هدفهای رفتاری ۵۸
- ۱- مقدمه ۵۹
- ۲- تصمیم برای ساخت یا خرید ۶۰
- ۳- بررسی منابع تأمین مواد اولیه ۶۲
- ۴- بررسی قیمت مواد اولیه در سطح بازار بین‌المللی ۶۴
- ۵- انواع خرید ۶۴
- ۶- بررسی قیمت ۶۸
- ۷- روشهای دریافت قیمت ۶۹
- ۸- بررسی تغییر و تحولات ارزی و اثر آن در خریدهای خارجی ۷۱
- ۹- شناخت ارزهای مورد مصرف در خرید خارجی ۷۶
- ۱۰- انجام مذاکره و تعیین قیمت خرید ۷۷
- ۱۱- انواع تخفیف ۸۲
- ۱۲- آزمون پیشرفت تحصیلی ۸۴

فصل چهارم - مفاد قرارداد خرید

- هدف کلی و هدفهای رفتاری ۸۶
- ۱- مقدمه ۸۷
- ۲- محتوای قرارداد خرید ۸۸
- ۳- روشهای انجام خریدهای خارجی ۸۹
- ۴- مفاد قرارداد خرید ۹۷
- ۵- آزمون پیشرفت تحصیلی ۱۰۹
- کتابنامه ۱۱۱

مدیریت کارخانجات و کارگاههای تولیدی همیشه یکی از مسائل عمده و بحث‌انگیز در مجامع مدیریت و بازرگانی بوده است. اگر چه این مشکل در کشورهای جهان سوم به مراتب حادث‌تر است، ولی کشورهای پیشرفته جهان نیز همیشه با مسائل و مشکلات دیگری دست به گریبان بوده‌اند و می‌توان گفت که بدون در نظر گرفتن فناوری، به طور کلی مدیریت در کارخانجات، در اغلب موارد یکسان است، بدین ترتیب که در کشورهای جهان سوم به صورت سنتی و از طریق استفاده از نیروی کار انجام می‌گیرد. در صورتی که در کشورهای پیشرفته جهان به صورت خودکار و با استفاده از رایانه انجام می‌پذیرد.

برای مثال، در مورد تأمین مواد اولیه و قطعات یدکی در کارخانجات و کارگاههای پیشرفته، پس از ارائه اطلاعات دقیق در مورد میزان مصرف، موجودی، مدت زمان لازم به منظور تأمین و زمان مورد نیاز برای سفارش کالا که قبلاً مورد بررسی قرار گرفته وارد رایانه می‌شود. سپس کار برنامه‌ریزی تهیه مواد اولیه و قطعات یدکی به صورت خودکار توسط رایانه به متصدیان امر اعلام گردیده تا نسبت به تهیه آن اقدام نمایند.

در کشورهای جهان سوم اغلب کارخانجات و کارگاههای تولیدی، سیستم ندارند. لیکن برای آن دسته از کارخانجاتی که کار آنها تا حدودی سیستماتیک است به علت عوامل متغیر در بیشتر مواقع مشکلاتی در امر تهیه مواد اولیه و قطعات یدکی به وجود می‌آید، همچنین تغییر و تحولات اقتصادی در سطح بین‌المللی و اثر آن در تهیه مواد اولیه عامل دیگری است که به علت عدم آگاهی کافی از قوانین و مقررات بازرگانی بین‌المللی مسائلی را برای اینگونه کارخانجات و کارگاههای تولیدی به وجود می‌آورد.

امید است با ارائه اطلاعاتی در رابطه با سیستم و چگونگی تنظیم یک روش سیستماتیک و نسبتاً مناسب در مورد تهیه مواد اولیه و قطعات یدکی، اولاً آن دسته از

کارخانجاتی که هنوز دارای یک سیستم مناسب نیستند، بتوانند برای خود روشی را انتخاب کنند. از طرف دیگر چون بررسی بازار بین‌المللی و خرید مواد اولیه و قطعات یدکی مورد نیاز کارخانجات نیز از مسائل موجود شرکتها و کارخانجات تولیدی است، اطلاعاتی در مورد بازرگانی بین‌المللی، شیوه انعقاد قرارداد و پیگیری مسائل مربوط به آن در این مجموعه ارائه شده است.

تألیف این مجموعه بدون بررسی سیستمهای موجود کنترل مواد اولیه و قطعات یدکی در کارخانجات و کارگاههای تولیدی و همچنین شرکت در مذاکرات خرید مواد اولیه در شوراهای هماهنگی خرید امکانپذیر نبوده است، لذا سعی گردیده تا تجربیات واقعی چند سال اخیر را با مطالب تئوری که در ارتباط با موضوع به رشته تحریر درآمده تلفیق نموده و برای استفاده خوانندگان و دانشجویان عزیز در یک مجموعه جمع‌آوری و ارائه گردد.

این کتاب شامل چهار فصل است: فصل اول، تحت عنوان سازمان در چارچوب سیستم که به تعریف سیستم و کاربرد آن در سازمان پرداخته شده است. همچنین چگونگی هماهنگی بین اجرای سیستم در سازمان و نقش تدارکات در آن از دیگر مطالب این فصل است. فصل دوم به سیستم تهیه مواد اولیه اختصاص یافته است. زیر مجموعه‌های این فصل، شامل پیش‌بینی تولید و بازار فروش، کنترل موجودی مواد اولیه، تعیین سفارش و تمرکز و عدم تمرکز می‌باشد. فصل سوم مسائل مربوط به خریدهای خارجی را دنبال می‌کند. در این فصل دلایل خرید یا تولید کالا، بررسی قیمت کالاها در سطح جهانی، تأثیرات تحولات نرخ ارز در خریدهای خارجی، مذاکره و تخفیف در خریدهای خارجی مورد بحث قرار گرفته است. آخرین فصل این کتاب مفاد قرارداد خرید است که در خصوص محتوای قرارداد و روشهای انجام خریدهای خارجی بحث شده است.